

Universitat de Lleida

GUIA DOCENT

PREVENCIÓ DEL RISC SOCIAL EN LA INFÀNCIA I EN L'ADOLESCÈNCIA

Coordinació: FORNÉ SAMITIER, MARIA ALBA

Any acadèmic 2018-19

Informació general de l'assignatura

Denominació	PREVENCIÓ DEL RISC SOCIAL EN LA INFÀNCIA I EN L'ADOLESCÈNCIA			
Codi	100935			
Semestre d'impartició	2N Q(SEMESTRE) AVALUACIÓ CONTINUADA			
Caràcter	Grau/Màster	Curs	Caràcter	Modalitat
	Grau en Educació Social	3	OPTATIVA	Presencial
Nombre de crèdits assignatura (ECTS)	6			
Tipus d'activitat, crèdits i grups	Tipus d'activitat	PRAULA	TEORIA	
	Nombre de crèdits	1.8	4.2	
	Nombre de grups	1	1	
Coordinació	FORNÉ SAMITIER, MARIA ALBA			
Departament/s	PEDAGOGIA			
Informació important sobre tractament de dades	Consulteu aquest enllaç per a més informació.			
Idioma/es d'impartició	Català			

Professor/a (s/es)	Adreça electrònica professor/a (s/es)	Crèdits impartits pel professorat	Horari de tutoria/lloc
FORNÉ SAMITIER, MARIA ALBA	maforne@pip.udl.cat	6	

Objectius acadèmics de l'assignatura

- Desenvolupar estratègies adequades per l'acció educativa per a la prevenció i la promoció dels drets de la infància.
- Dissenyar programes d'acció grupal en els contextos que atenen a la infància i l'adolescència. Distingir les tècniques concretes d'acció socioeducativa.
- Valorar l'actitud empàtica, respectuosa, solidària i de confiança amb la infància l'adolescència.

Competències

CG1 Desenvolupar capacitat crítica, d'anàlisi, de síntesi, d'organització i de planificació.

CG3 Mostrar capacitat per treballar en equip, per conduir i liderar grups, per resoldre conflictes, presa de decisions i desenvolupar habilitats per a les relacions interpersonals.

CG4 Assumir el compromís de desenvolupament personal i professional amb un mateix i la comunitat.

CG5 Desenvolupar capacitat per a la selecció, gestió del coneixement i de la informació.

CT1 Tenir una correcta expressió oral i escrita

CT3 Dominar les TIC.

CT4 Respectar els drets fonamentals d'igualtat entre homes i dones, la promoció dels Drets Humans i els valors propis d'una cultura de pau i de valors democràtics.

CE1 Comprendre els referents teòrics, històrics, culturals, comparats, polítics, ambientals i legals que constitueixen a l'ésser humà com protagonista de l'educació.

CE3 Conèixer els supòsits filosòfics, pedagògics, psicològics, sociològics i antropològics i de qualsevol altres fonaments teòrics de la intervenció socioeducativa i els seus àmbits d'actuació.

CE4 Analitzar necessitats així com dissenyar, aplicar y avaluar plans, programes, projectes i activitats d'intervenció socioeducativa en contextos diversos.

CE5 Saber utilitzar els procediments i tècniques sociopedagògiques per la intervenció, la mediació l'anàlisi de la realitat personal, familiar i comunitària i institucional en ordre a la resolució dels seus possibles conflictes.

CE7 Mostrar una actitud empàtica, respectuosa, solidària i de confiança cap als subjectes i institucions d'educació social.

CE9 Dissenyar i dur a terme projectes d'iniciació a la investigació del medi social i institucional en el qual es realitza la intervenció.

CE10 Dissenyar, utilitzar i avaluar els mitjans i recursos didàctics en la intervenció socioeducativa.

Continguts fonamentals de l'assignatura

1. La Convenció dels Drets de la Infància com a instruments de prevenció i promoció.
2. Promoció dels drets de la infància.
3. Prevenció del risc social en la infància i l'adolescència.
4. Criteris de bones pràctiques per a la participació de la infància i la promoció dels Drets.
5. Metodologies educatives per a fomentar la participació de la infància i l'adolescència.
6. Programes per a la promoció i la prevenció dels Drets de la Infància des de la participació.

Eixos metodològics de l'assignatura

La metodologia a l'aula serà dinàmica i participativa. El plantejament de l'aprenentatge es basa en el treball a l'aula desenvolupant un projecte pràctic per a l'acció socioeducativa amb infància i/o adolescència. Es posaran en pràctica els continguts teòrics i les competències que els alumnes ja tenen assolits en anteriors matèries del grau, a partir de:

- Lectura i anàlisi de documents de referència.
- Anàlisi i discussió d'articles, lectures, teories, etc. (de la teoria a la pràctica).
- Activitats a realitzar individualment i grupalment a l'espai a l'aula: role-playing; implementació d'activitats; etc.
- Discussió a classe entorn als aspectes a treballar.
- Anàlisi de programes de prevenció a la infància i l'adolescència.
- Elaboració d'una proposta de projecte/programa per infants i/o adolescents.

Sistema d'avaluació

Avaluació continuada:

- Reflexió teòrico-pràctica de dos lectures (10%)
- Anàlisi de projectes i/o programes socioeducatius. (15%)
- Elaboració d'una proposta de projecte i/o programa socioeducatiu. (25%)
- Realització de les activitats proposades a l'aula. (10%)
- Participació activa (10 %)
- Examen (30%)

Avaluació alternativa: l'estudiant que ho desitgi tindrà dret a renunciar a l'avaluació contínua a l'inici de curs i acollir-se a la modalitat d'una única evidència d'avaluació al final de la matèria. Per fer-ho, haurà de presentar una instància a secretaria en el termini fixat. La modalitat d'avaluació única consta d'un examen final sobre els continguts teòrics i pràctics treballats.

Bibliografia i recursos d'informació

Alfageme, E.; Cantos, R. & Martínez, M. (2003). De la participación al protagonismo infantil. Propuestas para la acción. Madrid: Plataforma de Organizaciones de Infancia.

Antolín, L., Oliva, A., Pertegal, M.A. & López, A.M (2011). Desarrollo y validación de una escala de valores para el desarrollo positivo adolescente. *Psicothema*, 23, 153-159.

Avià, S., Viquer, P., Pescador, R. (2017). El model de l'acompanyament extensiu dels adolescents: més enllà de l'educació en medi obert. *Educació Social. Revista d'Intervenció Socioeducativa*, 66, 106-122.

Balsells, M.A; Ciurana, A; Fuentes-Peláez, N. & Pastor, C. (2017). *Elements per fomentar la participació significativa dels adolescents en els centres educatius*. Monogràfic I. Càtedra Educació i Adolescència "Abel Martínez Oliva". Universitat de Lleida.

Casas F. & Bello, A. (Coord.) (2012) *El bienestar infantil desde el punto de vista de los niños*. Madrid: UNICEF España

Costa, S., Forés, A., Burguet, M. (2014). Els tutors de resiliència en l'educació social. *Temps d'Educació*, 46, p. 91-106. Universitat de Barcelona.

Generalitat de Catalunya. Llei 14/2010, del 27 de maig, dels drets i oportunitats en la infància i l'adolescència. , Pub. L. No. 14/2010 (2010). Catalunya: Llei.

Generalitat de Catalunya. (2013). *Pacte per a la infància a Catalunya*. Barcelona: Generalitat de Catalunya. Departament de Benestar Social i Família.

Hart, R. A. (1992). *La participación de los niños. De la participación simbólica a la participación auténtica*. Florencia, Itàlia: UNICEF Centro de Investigaciones Innocenti.

López, F. (2008). *Necesidades en la infancia y en la adolescencia. Respuesta familiar, escolar y social*. Madrid: Ediciones Pirámide.

Galceran, M.M. (2005). El aprendizaje de la participación de los niños en colectividades educativas no formales. *Educación Social*, núm. 30.

Oliva, A., Antolín, L., Parra, A., Hernando, A. & Pertegal, M.A. (2010). *Más allá del déficit: construyendo un modelo de desarrollo positivo adolescente*. *Infancia y aprendizaje*, 33(2), 1-12.

Oliva, A., Hernando, A., Parra, A., Pertegal, M.A., Ríos, M. & Antolín, L. (2008). *La promoción del desarrollo adolescente: recursos y estrategias de intervención*. Junta de Andalucía. Consejería de Salud.

UNICEF (2011). *La Convenció sobre els Drets de l'Infant: una revolució silenciosa. Reptes i recomanacions sobre la seva aplicació a Espanya*. Barcelona: UNICEF.

URREA, A. (2016). Eixos socioeducatius per a la integració dels drets de la infància i l'adolescència. *Butlletí d'Inf@ncia* núm. 93 - Març 2016.

Bibliografia complementària:

Alonso, I. & Funes, J. (2009). *L'acompanyament social en els recursos socioeducatius*. *I Educació social* n° 42, Pàg 2745.

Bautista-Cerro, MJ. & Melendro, M. (2011): *Competencias para la intervención socioeducativa con jóvenes en dificultad social*. UNED, *Educación XXI*. 14.1, pp. 179-200.

Beltrán, S.; Piñero, A.; Cortés, M.; Aalcántara, A.; Ayora, V.; Candanedo, G. & Ruiz, X. (2017). *Intervenció socioeducativa amb joves*. Grup de Treball de la CASC_CAT. Animació Sociocultural de Catalunya. Barcelona.

Comas, M. & Funes, J. (2001). *Educadores i educadors de carrer: de l'opció ideològica a l'opció tecnicometodològica*. Barcelona: Fundació Jaume Bofill. Col·lecció Finestra oberta número 20.

Funes, J. (2003). *¿Cómo trabajar con adolescentes sin empezar por considerarlos un problema?* *Papeles del Psicólogo*. Vol. 23, número 84, enero-abril.

Martín, X. (2014). Adolescentes en riesgo y servicio a la comunidad. *Bordón*, 66(3), 75-89.

Mateos, A. (2013). Programa GENER@T. Programa socioeducativo para la prevención de la violencia de género en parejas adolescentes. Madrid: Pirámide

Ministerio de Sanidad Servicios Sociales e Igualdad. (2013). *II Plan estratégico nacional de infancia y adolescencia 2013-2016 (II PENIA)* (Vol. 2016). Madrid

Molina, M. C.; Vaquero, E. & Vázquez, N. (2017). *La promoció de la salut mental dels adolescents en els centres educatius: resiliència i recursos digitals*. Monogràfic III. Càtedra Educació i Adolescència "Abel Martínez Oliva". Universitat de Lleida.

Novella, A. M., Llena, A., Noguera, E., Gómez, M., Morata, T., Trilla, J., ... & Cifre-Mas, J. (2014). *Participación infantil y construcción de la ciudadanía*. Barcelona: Graó.

Ortega, R. (Coord.) (2000) *La Convivencia Escolar: qué es y cómo abordarla*. Programa Educativo de Prevención de Maltrato entre compañeros y compañeras. Sevilla: Consejería de Educación y Ciencia. Junta de Andalucía.

Pertegal, M.A., Oliva, A. & Hernando, A. (2010). *Los programas escolares como promotores del desarrollo positivo adolescente*. *Cultura y educación*, 22:1, 53-56

Puig, J. M., Batlle, R., Bosch, C., & Palos, J. (2007). *Aprendizaje servicio. Educar para la ciudadanía*. Barcelona: Octaedro

Shier, H. (2001a). Los caminos hacia la Participación: Aperturas, Oportunidades y Obligaciones. Un nuevo modelo para enriquecer la participación de la niñez en la toma de decisiones, conforme al Artículo 12 de la Convención de las Naciones Unidas sobre los Derechos de la Ni. *Children & Society*, 15, 107-117. doi:10.1002/CHI.617

Susinos, T. & Ceballos, N. (2012) *Voz del alumnado y presencia participativa en la vida escolar. Apuntes para una cartografía de la voz del alumnado en la mejora educativa*. *Revista de Educación*, 359. Septiembre-diciembre 2012, pp. 24-44.

Tarin, M. & Navarro, JJ. (2012). *Adolescentes en riesgo. Casos prácticos y estrategias de intervención socioeducativa*. Ed. CCS

UNICEF (2004) *Ningú està exclòs*. Barcelona: UNICEF Catalunya i Fundació Roger Torné

UNICEF (2009). *Todos los derechos para todos los niños y niñas. Cuaderno de actividades de educación para el desarrollo*. Madrid: UNICEF.